50e jaar. — Nr 34. Zaterdag, 21 MAART 1903.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags, donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar
Twee » » **5** »
Een » » **4** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centm per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 21 MAART 1903.

VAN ALLES WAT.

De opgejaagde storm tegen de nieuwe alcoolwet is bedaard. Juist gelijk alle stormen bedaren, en na den storm volgt de kalmte. De socialisten, welke van plan waren eene drinkersstaking in te richten, tetgeen bepaald voor de echte snapsneuzen eene groote opoffering zou geweest zijn, zijn tot de kalmte wedergekeerd en hebben besloten zich in hun lot te getroosten. Een borrel per dag minder kan ons in 't geheel niet schaden, integendeel, zeggen zij. En zoo komt het land weer in zijn voormaligen toestand terug. De bier- en genevertappers zelve zijn tot inkeer gekomen, in plaats van hunne eerste furie voort te gaan en in plaats den kleinen borrel met een cent op te slaan, vinden ze dat een centiem voldoende is, en brengen hem van 8 tot 7 centiemen terug. Dat is weinig, zegt Kobe Snabs; als we voor dien enkelen halve cent den borrel moesten laten, dan zoo de vriendschap voor 't genevertje-lief klein zijn, maar er zijn ook anderen die anders redeneeren.

In alle geval, de eerste uitslag die men van de wet bekomen heeft, is stellig bevredigend. Men heeft overal de helft minder genever gedronken, maar dat hebben de patroons in bier terruggewonnen, en de tooglaag was 'aavonds even goed gevuld en dat is het principaal voor hen.

De kwak heeft nooit iets goed gedaan.
Daarom laat ik den borrel staan,
En drink veel liever een pint bier,
Voor mijn' gezondheid en plezier.

* *

TARTUFFEN. — In den Borinage, raden de socialistische leiders hunne volgelingen aan geen genever meer te drinken, om alzoo aan de regeering een deel der inkomsten te ontnemen, door den verkoop van alkool op het budjet gebracht.

Maar terzelfder tijd deelt de socialistische cooperatief strooibriefkens uit, waarin deze meldt dat men nergens goedkooper eerste communiekleederen, schoenen, genever, brandewijn en verschillende likeuren bekomen kan.

* *

GOED VOOR 'T ARME VOLK. — Wij hebben destijds gemeld dat gezel Leonard, socialistische Volksvertegenwoordiger van Charleroi, ziek zijnde, zich te Brussel liet verzorgen in een klooster van Zusters Augustinerssen.

Dezer dagen meldden wij ook dat de Voorzitter der Fransche Kamer — die de kloosterzusters verjaagt — twee zulke zusters heeft gevraagd om zijne zieke dochter te verzorgen.

Thans hebben wij nog madame Waldeck-Rousseau, de vrouw van den minister die de wet van uitdrijving tegen de kloosterlingen deed stemmen. Sedert eenige dagen ziek zijnde, heeft zij eene operatie ondergaan en wordt verzorgd bij de Zusters Augustinerssen van het H. Hart van Maria, *rue de la Santé*, te Parijs.

Het burgerlijk hospitaal, met wereldlijke ziekendieners, die zich aan drankmisbruik overgeven en de zieken verwaarloozen of, nog erger, mishandelen, dat is goed voor 't arme volk.

't Is alzoo dat die kluchtspelers het verschil der standen afschaffen!

* *

ALCOOLISM. — De Brusselsche Bond van aanemeners van metselwerk heeft, zegt de Chronique des Travaux publics, den wensch uitgedrukt dat de Staat bij openbare werken het gebruik van genever zou verbieden.

Ook wordt het publiek verzocht, de werklieden, die bij particulieren arbeiden, geen genever meer te geven.

* *

DE SCHOOLOORLOG IN FRANKRIJK. — Denis Cochin, afgevaardigde van het Seine departement, liet zich volgenderwijze uit aan eenen correspondent, die hem over de gevolgen der schoolwet kwam ondervragen:

Volgens de cijfers door de regeering zelf opgegeven, hadden wij 1.000.000 kinderen in de gesloten scholen. De onkosten om een kind onderwijs te geven, is gemiddeld 50 fr. per hoofd, en de instellingskosten bedragen 300 fr. per hoofd.

Indien een en een immer twee is, zullen de gemeenten tot eene uitgave van 300 millioen worden gedwongen, voor de schoone oogen van den heer Combes.

Met eene kleine variante zal men in Frankrijk mogen zingen:

Miserie, miserie,
De geus aan 't ministerie,
Dat deugt den lande niet.

* *

In New-York, is eene beweging op touw gezet tegen het reusachtig hoog optrekken der gebouwen. Bouwmeesters vereenigingen hebben een voorstel gedaan aan 't stadsbestuur om niet hooger te laten bouwen dan 50 met. De aldermen van New-York hebben het voorstel reeds in behandeling genomen; men overweegt de aangevoerde bewijsgronden tegen de reusachtige gebouwen, die soms 50 verdiepingen hebben en tot 126 meter hoog zijn en daardoor tal van gevaren voor instorting en brand opleveren.

LANDBOUW.

Geeft licht aan de planten. — Dat de planten naar lucht en licht snakken, bewijst ons het volgende geval, dat wij zelf ondervonden hebben. Wij willen hier ook bewijs leveren, dat de plantensoorten, welkegewoonlijk aan den rechtstreekschen invloed der zonnestralen blootgesteld zijn, veel meer huidmondjes bezitten, dan deze welke het licht moeten missen. Een pereboom, in leivorm, stond aan eenen hoogen oostmuur opgeleid, zoodanig dat de uitspruiting der takken begon boven de dakpannen van een bijstaande gebouw. De stam dezes booms stond op eene legte van 2 meters in hedoor de pannen gedekte gebouw en ko nooit lucht krijgen. Nietegenstaande de jaarlijksche goede bemesting en sedert 12 jaren geplant, heeft deze boom nog geene vruchten opgeleverd.

Verleden jaar, werd het gebouw weggeruimd en wij zagen met alleen dat de stam ganisch schurftig was zoo ver hij in het donker stond, maar bovendien dat de stam boven uit de pannen komende ganisch glad, gezond en veel dikker was dan het donker onderstaande deel.

Er was op het gedekte stamdeel noch schorskleur, noch ontwikkeling maar allerlei insecten.

Nu dit jaar prijkt de boom als tot belooning en op dezelfde plaats met vele vruchtbloemen.

* *

Gebruik van sodanitraat bij de fruitbomteelt. — De voornaamste bestandmiddelen welke de planten en dus ook de fruitbomen tot voedsel hebben, zijn: Stikstof, phosphoorzuur, potasch en kalk.

Volgens de wetenschappelijke proefnemingen aangaande de voeding der fruitbomen, is de stikstof vooral noodzakelijk tot de ontwikkeling van het hout en tot de volledige der vruchten, het phosphoorzuur begunstigt bijzonder de bevruchting der bloesems en de potasch maakt de groei weelderig en de opbrengst overvloedig.

3 meststoffen vooral dienen aanbevolen te worden om de vier noodige bestandmiddelen te bezorgen: Sodanitraat (stikstof) metaalslakken (voor phosphoorzuur en kalk.) en cloorpotasch (potasch).

Voor de bemesting met sodanitraat, zal men in de maand Maart per vierkanten meter aan elken boom 50 grammen nitraat toedienen; men zal den grond omwerken en het nitraat een weinig indelven. De bemesting moet rondom den boom geschieden tot op 50 centimeter buiten de kruin. Deze bemesting mag van Mei tot Juni eens vernieuwd worden.

Bespreit men eenen boom, dan mag men per liter water 1 gram nitraat toevoegen.

Voor wat de metaalslakken en de cloorpotasch betreft, zal men van de eerste in den Herfst 100 gr. en van de tweede meststof in de Lente 20 grammen per vierkanten meter toedienen, zorg dragende beide meststoffen goed in te delven.

De Arbeid.

De natuur geeft aan den mensch niets voor niet. Om te voldoen aan zijne behoeftigheden, om zich te voeden, zich te kleeden, zich te huisvesten, enz. is het noodig dat de mensch werkt.

Om aan zijn werk de meeste kracht en het beste uitwerksel te geven, moet de arbeider eene vrije keus doen tusschen de stielen welke aan zijne bekwaamheden het best passen en in dezen stiel is het dat hij het meeste belang zal vinden wel te werken.

Ten andere, in deze voorwaarden, zal hij er zich op toelegg-n zijn gemeenschap tot den hoogsten graad van volmaaktheid te brengen en zal trouwens weten te zien dat hij medewerkt, onder alle oogpunten, de nijverheids- en handelsbeweging van zijn land uit te breiden. Het eigengevoel van zijne nuttigheid, van zijne eigenwaarde, zal hem eene rechtmatige voldoening schenken, want hij zal zien dat dezen, die hem bezigen, het eene en het andere weten te waardeeren.

Zijne eigenliefde voldaan, en wij kennen niets waardiger dan de eigenwaarde van een braven werkman, zal hij volgaarne de wijze raadgevingen aanhooren welke hem gedaan worden en welke kunnen bijdragen tot zijne zedelijke en lichamelijke verbetering. Hij zal gaarne de gezonde redens verstaan welke men hem zal opgeven over de toestanden door de noodwendigheden teweggebracht tusschen den arbeid en het kapitaal.

De werkstakingen, zekere onzinnige klachten, de reclamatiën van eenigen welke beweren zijne belangen te dienen, alhoewel zij niets in zich hebben dan hunne eigene heerschzucht te voldoen, zullen hem koud laten, omdat hij zich door zijn werk en zijne regelmatige levenswijze, door den ledigen tijd welken hij had en welk-n hij aan zijn onderwijs besteed heeft, bekwaam gevoelt een gezond oordeelte velle over de zaken en over de menschen.

Van dien stond af, laten de ronkendste, maar tevens ijdele volzinnen, de hersenschimmen hem onverschillig. Zijne heerschzucht is zijn werk welke zijn roem uitmaakt; met zijn werk voedt en brengt hij eerlijk zijne jonge familie op; op zijn werk en op niets anders telt hij, om zijn lot en dit der zijnen te verbeteren.

Inderdaad, de werkman welke goed zijne stiel kent, bezit een kapitaal maar dit volstaat niet om te leven; hij moet zijne bekwaamheden ten dienste stellen der voortbrengst, hij moet werken. De gelerde bezit ook een kapitaal van wetenschap; maar dit kapitaal is voor de samenleving iets onnuttig en ook voor den gelerde, zoolang dezelve er al het nut niet uittrekt; hij ook moet door zijn werk voortbrengen.

De arbeid is dus het in werk stellen, door de bedrijvigheid van den mensch, zijner lichamelijke en zedelijke hoedanigheden; hij is de goudmijn waarvit de spaarzaamheid hare kostbaarste middelen trekt.

De rijkdom in zijn schooist genomen, is het gevolg van den arbeid en van de spaarzaamheid; de vermeerdering der rijkdommen is de vrucht der spaarzaamheid, toegepast aan de vermeerdering van het werk en de voortbrengst.

Niet alleen is het werk de schepper van het persoonlijk welzijn en van de openbare fortuin, maar aan hem ook is de beschaving, de geleerdheid, de zedelijkheid, de vrijheid, de macht der volkeren te danken. Het werk is zoo noodzakelijk, dat den dag waarop het niet meer zoude bestaan, er geen voortbrengst van welken aard ook niet meer zoude bestaan, en bijgevolg geen landbouw, geene nijverheid, geen handel meer. Zelfs het kapitaal voortaan zonder bestemming, zou onnuttig blijven in de handen van dezen welke het bezitten en zou zelfs niet meer kunnen gebezigd worden tot het aankoopen van brood.

De arbeid staat dus aan het hoofd van al de menschelijke instellingen, hij heeft ze geschapen en ondersteunt ze; hij is hun zoo noodig, dat zij zonder hem zouden verdwijnen. Het is dus met zeer veel wijsheid dat de heilige boeken zeggen dat de mensch geschapen is om te werken. Het werk is zelfs het doel der samenvoeging en de inrichting zelf van de samenleving.

Ja, als een souverein, als eene godheid bijna heerscht en regeert de arbeid. Hij is de bron van alien voorspoed, van alle kapitaal, wel te verstaan indien hij gepaard gaat met de orde, de zuinigheid en de voorziening, welke te samen met hem, dezen gouden keiting uitmaken waarvan de schakels zich noemen: Maatschappelijke verbetering, geluk der familie, eerbied voor zich zelven en voldoening over den volbrachten plicht.

De pottenbakkerskunst.

De pottenbakkerskunst is misschien de oudste van alle door den mensch beoefende vakken. Zelfs uit de verste tijden van de geschiedenis, zijn er ons overblijfselen van bewaard gebleven.

In de grotten van het oude Europa, van Amerika en Australië vond men naast de versteende geraamten van den mensch en voorwereldlijke gedrochten, de scherven van leemen potten tusschen wapens van vuursteen en brons. In de oude heldengraven van Noord-Duitschland en Schotland, op den bodem van de Zwitsersche meren, bij de vergane fondamenten van voorhistorische paalwoningen, groef men vazen uit, die soms zelfs met eenvoudige versieringen van den vooruitgang der pottenbakkerskunst getuigen.

In Egypte bleken de Pyramiden potten en vaatwerk bewaard te hebben, die voor duizenden jaren uit het slijk van den Nijl waren gevormd. En in de puinhopen van Babylon en Troye, Sparta en Pompei, zijn vazen en kannen opgedolven, ware kunstwerken, zoo schoon als men die thans nauwelijks vermag te maken.

De pottenbakkerskunst was voor duizenden jaren met al haar geheimen van de Chineezen en Japanners bekend. De Indiërs waren niet minder in deze technick bedreven, terwijl uit de grootste bloeiperioden van de Romeinsche maar vooral van de Grieksche kunst, zoo schoone en zoovele vazen kruiken, urnen en allerlei vormige schelten en kannen zijn overgebleven, dat vele museums van de grootste steden van Europa groote ruimte, zaal aan zaal, met deze nooit volprezen hoogste uitingen van eene verfijnde kunst hebben gevuld.

Gedurende de eerste eeuwen van de kristene beschaving, bloeide de pottenbakkerskunst te Byzantium, later onder de Habsburgers in Duitschland en gedurende de regeering van Lodewijk IV in Frankrijk.

In de middeleeuwen was de kunst van fraaie vloertegels te maken in Frankrijk zeer bloeiende; maar Italië werd welhaast, zoo goed als voor alle andere kunsten, ook voor de pottebakkerskunst het brandpunt.

Echter niet als uiting van kunst en beschaving alleen, werd het maken van aardenvaten beoefend, ook gold wel degelijk de dagelijksche behoefte als voortdurend prikkel tot meer en beter maken.

Toen in Holland het schoone porcelein uit China en Japan ingevoerd, zijne intrede deed, heeft dit ook op de nijverheid aldaar grooten invloed geoefend. De van ouds beroemde fabrieken te Delft spanden hunne krachten in, een even schoon produkt te leveren, en het mag een wonder heeten, hoe rij hierin slaagden.

Gehoel onbekend met de samenstelling van 't Chinesch porcelein, wisten de Hollanders vaatwerk te maken, dat er zoo op gelijk, dat de overeenkomst soms bedrieglijk was. Te meer is dit verbazingwekkend, als men weet dat zij er nooit in geslaagd zijn werkelijk, zooals de Chineezen, porcelein te maken, maar hun deel langs geheel afwijkende wegen en met gebrekkige hulpmiddelen wisten te bereiken.

GEMEENTERAAD
van Tongeren.

Zitting van zaterdag 14 Maart.

Tegenwoordig: MM. MEYERS, burgemeester, DELVOIE en NEVEN, schepenen, SCHAETZEN, DECKERS, JACQUES, TOPPET, VANDEN BOSCH en VONCKEN leden.

Het proces-verbaal der vorige zitting wordt gelezen en goedgekeurd.

Er wordt aan den raad kennis gegeven van verschillende stukken.

Wegens de onlangs gedane benoeming van eenen leeraar der Teekenschool, stelt M. Neven voor te antwoorden, op de inlichtingen door den heer Gouverneur gevraagd, dat uit geene enkele beraadslaging van den gemeenteraad blijkt, dat de proef waaraan de kandidaten onderworpen zijn geworden, een examen-wedstrijd is geweest. Volgens M. Neven, is er hier enkel kwestie van een bekwaamheids-examen.

M. DELVOIE antwoordt dat het hier wel een examen-wedstrijd geldt. Deze woorden staan duidelijk in eene beraadslaging van den raad.

M. SCHAETZEN. — De keus van de besten van al de kandidaten was noodzakelijk. De Teekenschool is nog niet wat zij zou moeten zijn; zeer dikwijls zijn onze werklieden niet op de hoogte. Wij bezorgen hen niet het noodig gemak om zich te onderrichten. In al de onderzoeken nopens de kleine burgerij, vraagt men de uitbreiding van het beroepsonderwijs.

Na eenige opmerkingen, gemaakt door verscheidene leden, beslist de raad te antwoorden aan het Gouvernement dat hij niet tot akkoord is over deze kwestie.

M. DE BURGEMEESTER geeft lezing van eene beraadslaging van den Fabrieksraad van O.-L.-V. Kerk, waaruit blijkt dat, tengevolge van den aangroei der bevolking, het getal leden van den Fabrieksraad, volgens de wet, op negen moet gebracht worden. — Geene opmerkingen.

De raad gaat over tot de dagorde:

1e *Kerkhof — Vergrooting.*

M. NEVEN maakt verslag. De raad is eenparig geweest om te besluiten tot de vergrooting van het kerkhof. Hij is ook eenparig geweest om te vragen dat deze werken ten spoedigste zouden verricht worden. Het is noodig een onderzoek van commodo en incommodo te openen. Het ontwerp om een nieuw kerkhof te maken is opgegeven. Men wil het thans bestaande kerkhof vergrooten. Maar langs welken kant moet die vergrooting gemaakt worden? De dienswijzen nopens dit punt zijn verdeeld.

Daar het Gouvernement belangrijke toelagen voor zulke werken verleent, beslist de raad het de verschillende ontwerpen, volgens welke deze vergrooting zou kunnen gedaan worden, mede te deelen. De raad zal het ontwerp aannemen dat de goedkeuring van het Gouvernement zal bekomen.

M. DELVOIE stelt met genoegen vast dat M. Neven heden de noodzakelijkheid erkend om het Kerkhof te vergrooten. Tijdens de besprekingen der begrooting, zegde M. Neven dat dit werk nog twee jaren kon uitgesteld worden.

M. NEVEN betwist dit feit.

MM. DELVOIE en SCHAETZEN maken eenige opmerkingen over de natuur en de doordringbaarheid van den grond gelegen rond den kerkhof, die in de werken van vergrooting zal moeten getrokken worden.

M. SCHAETZEN stelt voor het kerkhof te vergrooten in de richting van den Bilsersteenweg.

2e *Vraag der Juffrouwen Denis om een gedeelte van den Boulevard aan te koopen, gelegen langs den hof van M. Mathieu Christiaens.*

M. DE BURGEMEESTER maakt verslag. Alvorens eene oplossing te kunnen geven aan deze kwestie, is het noodig een plan van rechtlijning van den Boulevard, opgemaakt door M. Jans, bestierder der stadswerken, goed te keuren of te verwerpen.

De Nationale Maatschappij der Buurtspoerwegen, zou niet in de onkosten komen van de herlegging van de riggels, die noodzakelijk zou zijn voor de uitvoering der werken aan den Boulevard. De kosten deer werken zouden uitsluitend aan de stad ten deel vallen.

M. SCHAETZEN vraagt of het niet verkieslijker zou zijn op die plaats eene groote ruimte te laten, die zou kunnen dienen als plaats voor tentoonstellingen, feestelijkheden, enz.

Deze kwestie wordt naar eene volgende zitting verzonden.

3e *Verkoop van boomen toebehoorende aan de Stad.* — Goedgekeurd.

4e *Tweede lichting op de leening van fr. 250,000.*

M. NEVEN zegt dat de Stad binnen kort eene som van fr. 25,000 zal moeten betalen, op rekening der werken van de waterleiding. Hij stelt voor eene nieuwe som van fr. 15,000 te lichten op de leening van fr. 250,000. — Goedgekeurd.

5e *Openbare verlichting. — Oprichting van een gasfabriek door de Stad.*

M. DE BURGEMEESTER zegt dat de commissie der openbare verlichting hare werken nog niet geëindigd heeft. Men zal in principe moeten beslissen of de stad besloten is het elektrisch- of het gaslicht aan te nemen.

M. NEVEN stelt voor een gasfabriek op te richten door de stad.

Deze kwestie zal in eene volgende zitting besproken worden.

6e *Afschaffing der Looiersbeek.*

De raad stemt de afschaffing der Looiersbeek.

7e *Policiehuis aan de Maestrichterpoort. Afbraak.*

Dit ontwerp wordt naar de commissie verzonden.

8e *Verandering van de lokalen der Teekenschool in klas der Gemeenteschool.*

M. DE BURGEMEESTER stelt voor een plan en een bestek te doen opmaken, en dezelfde aan het gouvernement te onderwerpen. — Goedgekeurd.

9e *Tram Tongeren-Wihogne. — Nieuwe pogingen aan te wenden.*

M. NEVEN zegt dat, niettegenstaande den brief van den heer Gouverneur van Luik, wij onze pogingen moeten voortzetten. Wij moeten de Nationale Maatschappij en de uitbatende Maatschappij in onze zaak doen belang stellen.

M. DE BURGEMEESTER zegt dat zulks gedaan is. Tijdens de stappen die wij aangewend hebben, in gezelschap van de heeren Dupont en Dallemagne, hebben wij geene hoop gekregen.

10e *Verkoop aan Mevr. Daris van een stuk Motten. — Goedkeuring.* — Goedgekeurd.

11e *Aankoop van gronden voor de waterleiding. — Vergelding aan de huurlingen.*

M. NEVEN geeft lezing van een ontwerp van beraadslaging betreffende den aankoop der noodige gronden.

Dit ontwerp van beraadslaging wordt goedgekeurd.

12e *Vraag tot bouwing van eenen muur langs den hof van MM. A. en J. Christiaens. — Tuschenkomst der stad.*

Na eene volleaid zitting verzonden.

13e *Waterleiding. — Benoeming van twee opzichters der werken. — Aanduiding der plaatsen voor de fonteinen.*

M. Joseph Jans wordt opzichter benoemd. De benoeming van een tweeden opzichter zal later gedaan worden.

In betgeen het aanduiden betreft voor de plaatsing der fonteinen, hierover zal een onderzoek van commodo et incommodo geopend worden.

14e *Vraag om vergoeding van Mej. Anna Vrancken.*

Het college zal deze vraag onderzoeken.

15e *Burgerlijke goedhuizen. — Verpachting van goederen. — Akt.*

Goedgekeurd.

16e *Weldadigheidsbureel. — Verkoop van onroerende goederen.*

Goedgekeurd.

17e *Weldadigheidsbureel. — Verwisseling van onroerende goederen.*

18e *Weldadigheidsbureel. — Uitkeering van vijf renten.*

Goedgekeurd.

19e *Hoofdkerk. — Verkoop van onroerende goederen.*

Goedgekeurd.

20e 3e *BIJEENROEPING.*

Weldadigheidsbureel. — Benoeming van een lid in vervanging van M. Mathieu Christiaens, wiens mandaat geëindigd is op 1 Januari 1903.

Kandidaten voorgesteld door het Gesticht en door het Schepencollege:

1e *kandidaat: M. M. Christiaens, ingenieur-bouwkundige:*

2e *kandidaat: Delvoie Jos. advocaat.*

M. Mathieu Christiaens wordt benoemd.

21e *Burgerlijke Godshuizen. — Benoeming van een lid in vervanging van M. Jansen Henri, wiens mandaat geëindigd is op 1 Januari 1903.*

Kandidaten voorgesteld door het Gesticht en door het Schepencollege:

1e *kandidaat: M. Jansen Henri, rentenier.*

2e *kandidaat: M. Zeegers M. nijveraar.*

M. H. Jansen wordt benoemd.

DE MOORD
in den Tunnel.

3de VERVOLG.

— Vera, mijn lief, klein meisje...

— Vader! En in het volgend oogenblik was zij naast hem op de knieën gezonken en snikte half van vreugde, half van aandoening terwijl zij de lijkerhand van den gelaten man met heete kussen bedekte, en diens rechterhand de roodblonde, weelderige lokken van het jonge meisje streelden.

— Het is nu genoeg, Veronica, viel mevrouw Graham plotseling in. Ik heb u immers al gezegd dat uw vader ziek is, en mag volstrekt niet toestaan, dat gij hem zoo opwindt. Sta op, beproef u te beheerschen.

Gehoorzaam stond Vera op en nam tegenover haren vader plaats, zoodat het spaarzame licht in het hooge vertrek juist op haar gelaat viel. Een brandende blos had bij de woorden harer stiefmoeder haar gelaat bedekt en met wilskracht beproefde zij de tranen, die nog aan hare wimpers hingen, terug te dringen.

— Wees niet zoo hard tegen mijn kleine lieveling, zegde M. Graham smeekend. Het is toch zoo lang geleden, sinds wij elkaar zagen, dat het waarlijk geen wonder is, als zij wat zenuwachtig wordt.

Mevrouw gewaardigde zich niet, te antwoorden, maar nam van een tafeltje een nieuwsblad en verdiepte zich schijnbaar in de lezing, terwijl Vera intusschen het gevoel had, dat zij over het blad heen, vader en dochter geen oogenblik uit het oog verloor.

— Zoudt ge mij herkend hebben, vader? vroeg zij beschroomd.

Hij hield de hand boven de oogen en nam haar van het hoofd tot de voeten op, vóór hij haar antwoordde:

— Ja, dat geloof ik wel; gij zijt natuurlijk van een klein meisje eene volwassen vrouw geworden, maar uwe oogen en uw haar zijn onveranderd — zij waren al zoo schoon toen gij nog een kind waart, en zij zijn nog schoon. Ik vrees, voegde hij er droevig bij, dat gij mij meer veranderd zult vinden dan ik u. Ach mijn lief kind, ik ben een oud man geworden, een heel oud man, wien de last des leevens zwaar te dragen valt.

Een diepe zucht volgde en Vera gevoelde grooten lust met dien zucht in te stemmen; hij was inderdaad ontzettend veranderd, meer en droeviger dan zij zich had kunnen voorstellen; toch antwoordde zij ontwijkend:

— Mij dunkt, wij moeten eenmaal allen den last des ouderdoms dragen.

— Ja, maar niet zoo'n verval van krachten als bij mij het geval is. Ik kan de deur bijna niet uitkomen, zoo moeilijk valt mij het gaan, en mijn gezicht zoowel als mijn geheugen gaan zeer achteruit. Ik vind enkel troost in mijne boeken.

— Dan moet ge mij toestaan u voor te lezen vader, den kunt ge uwe oogen sparen.

— Mijn lief kind, wat zijt ge goed. Ja, ge hebt gelijk, dat zal mijne oogen sparen en mij genoegen verschaffen, want ge hebt een lieve en aangename stem, Veronica!

Mevr. Graham ritselde ongeduldig met het nieuwsblad, haar echtgenoot wierp haar snel een smeekenden blik toe, dien zij met zulk een toornigen oogopslag beantwoorde, dat hij beschaamd de oogen neersloeg.

— Vertel mij eens, begon hij gejaagd, waarom ge toch eigenlijk zoo opeens van de kostschool gevluchtt zijt?

— Ik ben weggeloopen omdat een der leeraars op mij verliefd was en ik tot straf op water en brood gezet werd.

De oude heer barstte in een luid lachen uit, dat door een benauwden hoestaanval gevolgd werd.

— Jacob! klonk het vermaanend en dreigend achter mevrouw's nieuwsblad.

— Het is al over, beste... en wat hebt ge den jongeling gezegd, Veronica?

— Ik heb in het geheel niets gezegd, in heb zijne brieven gelezen, dat is alles, maar ik kon het niet langer verdragen door miss Nicholson als een ondeugend schoolkind behandeld te worden. Zooals ge weet, ben ik nu bijna negentien jaar, vader!

— Ja, ja, dat weet ik. Eene nieuwe hoestbui volgde en mevr. wierp toornig haar nieuwsblad weg en stond driftig van haren stoel op.

— Kom, Vera, voor vandaag is het meer dan genoeg, want uw vader zou zich anders te veel vermoeien.

— Nog niet, smeekte hij, och laat haar nog wat hier blijven. Bedenk eens in hoe langen tijd ik haar niet gezien heb en dat ik van verlangen brand om iets omtrent hare reis te vernemen. Vertel mij de gruwelijke geschiedenis eens, die gisteren in den trein plaats had, Veronica.

Doodsbleek en met bevende lippen voldeed het jonge meisje aan dien wensch. Hij luisterde opletend toe en viel haar nu en dan in de rede met eene vraag omtrent de dame in het zwart zijden toilet, die hare reisgenoote geweest was.

— Kunt ge ook zelfs niet vermoeden, op welke wijze zij het rijtuig verlaten had.

— In de verste verte niet. Zij moet mij natuurlijk een verdoovingsmiddel hebben laten rieken, want ik verloor terstond het bewustzijn en gedurende dien tijd moet zij zich op de een of andere manier uit den waggon verwijderd hebben. Ik houd het er voor dat zij in het volgend rijtuig overstapte en...

— Ik begrijp het, zegde de oude heer hoofdschuddend, toen zij de handen vol afschuw voor het gelaat sloeg en even zweeg. Gij, denkt dat zij den ongelukkigen vermoord heeft.

— Ik vrees dat dat de waarheid is.

— Maar zij was oud en bij jong, dus moest zij, als het op een worstelingen aankwam, toch stellig het onderspit gedolven hebben.

— Dat kan ik toch niet onmiddelijk toegeven. Zij was heel sterk, dat merkte ik het best aan de manier, waarop zij mijn pols vasthield en bijna verdraaide. Zie eens, vervolgde zij, terwijl zij hare mouw wat in de hoogte schoof, zie eens, de sporen van hare vingers staan er nog in, zoo stijf heeft zij mij vastgehouden.

Mijnheer Graham hield den blauwen gevulden arm even vast en drukte een paar vurige kussen op de plaats waar de kwetsuren nog zichtbaar waren.

— Arme, kleine hand, mompelde hij, hoe wreed om die pijn te doen. Ik voor mij geloof vast en zeker, dat die oude dame krankzinnig geweest moet zijn.

— Dat geloof ik ook, zegde Vera, terwijl zij haastig haren arm terugtrok, toen mevr. Graham opnieuw ongeduldig verklaarde, dat het gesprek nu lang genoeg geduurd had.

Haar vader maakte ditmaal geene tegenwerpingen en riep haar, toen zij op het punt was de kamer te verlaten, nog eens terug.

— Ge komt morgen immers terug?

— Maar natuurlijk, vaderken, antwoordde zij verwonderd, en daarop volgde zij mevr. Graham weer langs den trap naar de roode zijkamer.

— Ge hebt u nu zeil kunnen overtuigen, dat ik gelijk heb. Uw vader is zeer verouderd en moet uiterst voorzichtig zijn om niet geheel ziek te worden zegde mevrouw en nam haar intusschen onderzoekend van het hoofd tot de voeten op. Ge zult dat zelf ook wel opgemerkt hebben?

— Ja, luidde het op bezorgden toon gegeven antwoord.

— Gij wilt mij zeker wel beloven nooit de minste poging te doen om hem zonder mijne voorkennis te bezoeken.

— Dat kan ik niet doen, antwoordde het jonge meisje beslist.

Mevrouw's oogen schoten vlammen.

— En waarom niet, als ik u vragen mag?

— Omdat ik daarvoor geene oorzaak zie. Gij moet niet vergeten, dat ik zijn eenig kind ben, dat hem toch waarschijnlijk wel zal mogen bezoeken zonder iemands toestemming daartoe af te wachten.

Mevrouw werd door de eene of andere onverklaarbare oorzaak vreeselijk kwaad. Woedend balde zij de vuist; een donkere blos bedekte hals en wangen, hare lippen trilden en zij maakte eene beweging in de richting van hare stiefdochter, alsof zij op het punt was in een stroom van verwenschingen los te barsten, maar voor den koelen verbaasden blik van Vera onwillekeurig achteruitweek.

— Ik ben toch zijne wettige vrouw, mompelde zij norsch, en mijne aanspraken en rechten zijn beter dan de uwe.

Opeens veranderde zij van taktiek, zij dwong hare stem eene smeekende uitdrukking aan te nemen, greep de handen van hare stiefdochter en begon vleiend:

— Vera, laat ons liever niet over aanspraken en rechten twisten, maar ge zult wel willen toegeven, dat ik natuurlijk de eigenaardigheden van uwen vader beter ken dan gij, en ik ben er vast van overtuigd, dat het hem veel kwaad zou doen, als gij altijd bij hem waart. Laat ons afspreken, dat ge hem in de eerste tien dagen iederen dag van elf tot twaalf ure ziet komen, en als ik dan zie, dat het goed met hem gaat, zal ik uwe vrijheid niet meer beperken. Daarmee zult ge toch wel tevreden zijn?

Vera kon er niets tegen inbrengen en gaf de verlangde beloftte, allerpijnlijkst getroffen door alles, wat zij sedert hare terugkomst in de onderlijke woning gezien en gehoord had.

V.

Den volgenden dag werd de gerechtelijke lijkschouwing over den armen Frans St. John gedaan, wat natuurlijk de geheele streek in opschudding bracht en het onderwerp van de gesprekken werd. Veronica Graham moest als getuige voorkomen en hare stiefmoeder vergezelde haar.

Beide dames waren in het zwart en droegen dichte sluiers; toch trok haar binnetreden de algemeene aandacht; menige bewonderende blik volgde Veronica's vorstelijke gestalte, tot onuitsprekelijke ergernis en jaloezie van hare stiefmoeder, die heel goed opmerkte, welk een indruk het jonge meisje maakte, dat even hare blikken door de groote zaal liet dwalen, tot dat hare aandacht getrokken werd door twee heeren, die op eenigen afstand van de andere omstanders, in druk gesprek gewikkeld waren.

De een was een man boven de middelbare jaren, wiens hooge, fiere gestalte, onmiskenbaar den oud-militair verried en wiens grijze haren en knevel, uitmuntend bij zijne houding pasten.

Het was lord Evremont, een oom van Frans. De andere was Maurits, maar ach! hoe verschillend van den Maurits van eertsisteren. Het was of hij minstens tien jaar ouder geworden was, sedert Vera op dien ongeluksdag afscheid van hem genomen had, zoo ernstig en somber stond zijn gelaat.

Veronica werd voorgeroepen en een gemompel van bewondering doorliep het publiek, toen zij voor de groene tafel trad, haren sluier opsloeg en haar het gelaat met de zo door tranen verduisterde schoone oogen voor alle blikken zichtbaar werd. Opleettend luisterde men naar het verhaal, hoe de oude dame haar een slaapmiddel had toegediend; maar hare omstandige verklaring mocht, helaas! geen licht in de duisternis brengen.

Toen kwam de beurt aan lord Evremont, die zijne verklaringen luide en duidelijk, zonder eenige ontroering uitsprak.

Frans St. John was zijn neef, zegde hij, de jongste zoon van zijn overleden broeder, en hij was op weg naar Evremont-Court, toen de dood hem verraste. Zijn oom had hem namelijk opgedragen een klein kistje met juweelen van zeer hooge waarde te halen, dat lord Evremont van eenen bloedverwant in Indië geërfd had en die eerst dagen te voren in Engeland aangekomen waren.

Dat kistje met juweelen was verdwenen en daarmee het bewijs gelevert, dat diefstal de aanleiding tot de verschrikkelijke misdaad geweest moest zijn. Toen de rechter hem vroeg, of hij meende, dat het bekend kon zijn, dat de kostbare steenen onderweg waren, zegde de getuige, dat hij dit niet veronderstellen kon, want hij had alles gedaan wat hij kon, om de zaak geheim te houden, en met uitzondering van den kapitein van het schip en zijne beide neven, had hij tegen niemand een woord over de zaak gerept, omdat hij vreesde, dat zulks al te gevaarlijk was. Hij veronderstelde, dat de juweelen eene waarde van ongeveer tien duizend pond vertegenwoordigden — het kon ook meer zijn, maar minder was het zeker niet.

Na lord Evremont nam Maurits St. John in de getuigenbank plaats, en het kostte den jongeling blijkbaar de grootste inspanning, zich te beheerschen. Wat hij zegde klonk heel onduidelijk; het had ook trouwens niet veel te beteekenen. Hij logeerde bij vrienden, die in de nabijheid van R., wonen, en toen hij hoorde, dat zijn broeder op dien noodlottigen namiddag de stalle passeeren zou, was hij daarheen gegaan om hem te spreken. Op dat oogenblik waren de juweelen nog veilig in het kistje, toen Frans van plaats veranderd was. De vraag of zijn broeder schulden had, beantwoordde hij bevestigend, al wist hij ook niet tot welk bedrag zij beliepen.

(Wordt voortgezet.)